

In gesprek over: MUZIEK

Muziek speelt in alle religies een rol en krijgt een plaats op bijzondere levensmomenten. Muziek raakt, roert, heelt en kan je in vervoering brengen. Soms ervaar je muziek als iets hemels, en soms zet het je op het verkeerde been. Muziek is niet te grijpen, maar zegt ons heel veel. Het is alsof zij de taal van onze ziel spreekt, op een manier waarop woord en beeld dat niet of slechts moeilijk kunnen.

Inleiding

Vraag de deelnemers van de gespreksgroep een muziekstuk mee te nemen dat zij bijzonder mooi vinden. Luister ter inleiding op dit gesprek naar enkele van deze stukken of naar gedeelten daaruit.

Vraag aan degene die iets laat horen:

- Waarom vindt u dit muziekstuk mooi?
- Waar denkt u aan als u het hoort?
- Op welke momenten luistert u naar deze muziek?

Muziek en gebeurtenissen in het leven

Veel gebeurtenissen in ons leven zijn gekoppeld aan muziek. Als je een bepaald deuntje hoort, komt meteen een bepaalde gebeurtenis in gedachte. Je hoort een lied op de radio, en meteen stromen de tranen je over de wangen omdat het je doet denken aan...

- Herkent u dit? Kunt u een voorbeeld noemen van een muziekstuk dat u niet horen kunt zonder terug in de tijd te gaan? Zou u willen delen waar u dan aan denkt?

- Zijn er ook muziekstukken die u niet meer *kunt* horen om bepaalde redenen?
- Oane Reitsma schrijft op pag. 3: ‘... jarenlang voelen we nog de intensiteit als we de muziek terug horen die op de begrafenis van een geliefde heeft geklonken.’ Herkent u dit?

Muziek en religieuze ervaring

Oane Reitsma vergelijkt de muzikale ervaring met de religieuze ervaring: ‘Juist omdat muziek vluchtig is, is ze in staat een glimp van de hemel te tonen.’ (pag. 4)

- Hoe denkt u over deze vergelijking?
- Heeft u zelf wel eens een religieuze ervaring gehad?

Navah-Tehila schrijft: ‘Volgens de chassidische traditie verbergen sommige melodieën diepe goddelijke waarheden.’ (pag. 4)

- Heeft u wel eens muziek gehoord die ‘goddelijk aandeed’? Wat gebeurde er met u?

Muziek en wijzelf

NIPO-onderzoek wijst uit dat er meer Nederlanders zingen dan voetballen. (pag. 11)

- Houdt u van zingen? Wat betekent het voor u?

Zangeres Barbara Wessel zingt op uitvaarten, maar heeft zelf nog geen idee van de muziek die zij tijdens haar eigen uitvaart zou willen laten klinken (pag. 5). Ivo de Jong kiest voor Bach (pag. 6-7).

- Heeft u wel eens nagedacht over welke muziek er tijdens uw eigen uitvaart zou moeten klinken? Zo ja: welke keus zou u maken, en waarom juist deze?

- Is er iets dat u met deze muziek tegen uw nabestaanden zou willen zeggen?

Julia Engelbrecht stelt: 'Natuurlijk heeft muziek helende kracht. Muziek heeft invloed op je lichaam: op je hartslag, ademhaling en pijnbeleving.' (pag. 14)

- Heeft u wel eens meegemaakt dat muziek invloed had op uw lichaam? Op welke manier?
- Heeft u wel eens meegemaakt dat muziek u veranderde? Op welke manier?

Muziek en religie

Vaak wordt muziek gebruikt in een religieuze samenkomst, in een kerkdienst. Er zijn momenten bij dat dit de samenkomst steunt, maar ook momenten dat het de samenkomst stoort.

- Kunt u zich hier iets bij voorstellen?
- Kunt u voorbeelden noemen uit eigen ervaring?

Martin Hoondert schrijft over Augustinus dat hij erg van muziek hield, maar er ook beducht voor was: '... de klanken leidden hem te zeer af van het gezongene zelf. Die dubbele houding ten aanzien van muziek is kenmerkend voor de omgang van de kerk met muziek door de eeuwen heen. Enerzijds wordt muziek geprezen als geschenk van God, of als afspiegeling van de scheppingsorde, anderzijds wordt muziek afgewezen om haar vervoerende werking.' (pag. 12)

- Hoe zou voor u een perfecte religieuze samenkomst eruitzien in relatie tot de muziek? Is er veel of weinig muziek? En om welk soort muziek moet het dan gaan?

Lees met elkaar de column van Agnes Grond op pag. 13. Ga met elkaar na:

- Wat u herkent;
- Waarbij u vragen heeft;
- Wat u aanspreekt.

Tot slot

Luister met elkaar nog een van de meegebrachte muziekstukken die ook in de inleiding zijn gebruikt, op de manier die Julia Engelbrecht adviseert: 'Ga ervoor zitten en probeer zonder oordeel waar te nemen wat er gebeurt in je lichaam, welke gevoelens en gedachten opkomen. En wees daarna een tijdje stil. Zo komt de muziek meer tot zijn recht. En jijzelf ook.' (pag. 14)

Wellicht heeft u, naar aanleiding van dit gespreksmoment, muziektips voor elkaar ('daar moet je echt eens naar luisteren..!'). Wissel deze, ter afsluiting, uit.

Annemarie Roding, theoloog binnen de Protestantse Kerk in Nederland en geestelijk verzorger bij Careyn

Voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad kunt u een mailtje sturen naar: kio@pkn.nl

Voor een abonnement op *Open Deur*, oecumenisch maandblad over vragen van geloven en leven, voor mensen binnen en buiten de kerken kunt u contact opnemen met Boekencentrum uitgevers, tel. (079) 362 86 28, www.open-deur.nl

